

PERSBERICHT

Hasselt, 22 oktober 2009

Bevraging VKW Limburg en Unizo-Limburg: Hoe overleven de Limburgse bedrijven de crisis?

43% voelt belangrijke gevolgen van de crisis

80% treft maatregelen om kosten te besparen

56% bespaart op personeelskosten, 1 op 5 moet werknemers laten gaan

Innovatie-inspanningen blijven buiten schot en worden zelfs versterkt

Meer dan 1 op 10 Limburgse bedrijven actief rond duurzame energie

45% actief op zoek naar nieuwe markten

Helft bedrijven ziet begin van heropleving, doch in beperkte mate

Tegelijkertijd met de kwartaalbevraging van de POL polsten VKW Limburg en Unizo-Limburg onlangs naar de wijze waarop Limburgse bedrijven in hun bedrijfsvoering inspelen op de wereldwijde economische crisis. De POL themabevraging "Hoe overleven de Limburgse bedrijven de crisis" toont aan dat een grote meerderheid van de bedrijven actief bezig is met besparingsplannen. Het heronderhandelen van de leveranciersrelaties, personeelskosten en materiële investeringen liggen daarbij het meest voor de hand. Tegelijkertijd valt echter op dat de Limburgse bedrijven de toekomst gedegen voorbereiden door extra inspanningen op vlak van innovatie, een actieve prospectie naar nieuwe markten, een uitzuivering van de producten- en klantenportefeuille en aandacht voor groene energieprojecten.

De tering naar de nering zetten

80% van de Limburgse bedrijven stelt dat **besparen en/of kostenefficiënter werken in de voorbije periode een belangrijk aandachtspunt** geweest is in hun bedrijfsvoering. Daar waar dit voor de meeste overheden blijkbaar moeilijk ligt, is dit voor de Limburgse bedrijven de evidentie zelfve. Opvallend daarbij is dit zelfs ook het geal is voor de helft van bedrijven die op het moment van de bevraging (nog) weinig of niet de gevolgen van de crisis voelden. Ook de bedrijven die eerder achteraan de conjunctuercyclus komen hebben zich in de voorbije periode dus reeds voorbereid.

In welke mate voelt bedrijf de crisis?	Besparingen belangrijk actiepunt?	
	ja	nee
sterk	93%	7%
in belangrijke mate	92%	8%
beperkt	79%	21%
weinig	51%	49%
TOTAAL	80%	20%

43% van de bedrijven voelt vandaag zwaar (16%) of toch in belangrijke mate (27%) **de gevolgen van de economische crisis**. Voor 40% van de bedrijven blijken de gevolgen tot nog toe mee te vallen. Voor 17% zijn er naar eigen zeggen zelfs weinig of geen gevolgen. Hoe groter het bedrijf hoe sterker het over het algemeen wordt getroffen. Vooral de productiebedrijven blijven het grootste slachtoffer.

Hoe sterk voelt u op dit moment in uw bedrijf de gevolgen van de economische crisis?		
SECTOR	Weinig/niet + in beperkte mate	Sterk + in belangrijke mate
Bouw	70%	30%
Detailhandel	70%	30%
Diensten	58%	42%
Groothandel	61%	39%
Productie	43%	58%
AANTAL WN.	Weinig/niet + in beperkte mate	Sterk + in belangrijke mate
minder dan 5	73%	27%
5-9	63%	38%
10-19	59%	41%
20-49	54%	46%
50-99	52%	48%
100-249	48%	53%
250-499	47%	53%
meer dan 500	38%	62%
TOTAAL	57%	43%

Het herbekijken van leveranciersrelaties of het heronderhandelen van bestaande leverancierscontracten blijkt met 58% de **meest populaire manier om de kosten te drukken**, gevolgd door het besparen op personeelskosten en materiële investeringen. Bijna 40% geeft aan te besparen op marketing- en communicatiekosten. Ook de energiekosten staan bij heel wat bedrijven bovenaan het lijstje. **Opvallend positief** is de vaststelling dat slechts 8% van de bedrijven stelt ook te (moeten) besparen op het vlak van onderzoek en ontwikkeling of innovatie.

Hoe besparen de Limburgse bedrijven?	
58%	herbekijken / heronderhandelen leveranciers
56%	personeelskosten
55%	materiële investeringen
39%	kosten marketing en communicatie
36%	energiekosten
21%	automatisering van een aantal taken
20%	creëren schaalvoordelen
16%	andere
13%	uitbesteden van niet kern-taken
8%	kosten voor innovatie / onderzoek en ontwikkeling

Dieper ingaand op de maatregelen die in de Limburgse bedrijven worden getroffen op het vlak van **personeelskosten** blijkt het aanvragen van **tijdelijke werkloosheid** voor arbeiders de belangrijkste maatregel. Bijna 1 op 4 van alle bedrijven past dit stelsel momenteel toe of heeft dit in het recente verleden gedaan voor een deel van hun arbeiders. Hiermee bewijst de tijdelijke werkloosheid zijn belangrijke rol om conjunctuurschokken op te helpen vangen. Tijdelijke werkloosheid voor bedienden en de alternatieve Vlaamse overbruggingspremie (die principieel niet combineerbaar zijn) worden samen in 13% van de gevallen toegepast. Bij bijna een kwart van de bedrijven geldt een volledige aanwervingstop. Bij iets meer dan 1 op 5 van de bedrijven bleek het noodzakelijk **ontslagen** door te voeren. Zo'n 4% van de Limburgse bedrijven stelt afspraken omtrent **collectieve looninlevering** te hebben gemaakt.

Besparingen op vlak van <u>personeelskosten</u> (% toepassing bij <u>totaal</u> van bevroegde bedrijven)	
25%	tijdelijke werkloosheid arbeiders
24%	stopzetten of annuleren van nieuwe aanwervingen
22%	verandering van werkorganisatie i.f.v. efficiëntie
21%	ontslagen
13%	overschakeling naar deeltijds regime van sommige / alle medewerkers
7%	tijdelijke werkloosheid bedienden
6%	aanvraag Vlaamse overbruggingspremie voor werknemers
4%	insourcing om ontslagen te vermijden of verminderen
4%	collectieve looninlevering

Op vlak van **energiekosten** ging het vooral (78%) om bewustmakingsacties voor het personeel rond zuinig energieverbruik. Iets wat sowieso reeds een actiepunt is in veel bedrijven. Bijna 1 op 10 Limburgse bedrijven bestudeert momenteel investeringen op het vlak van duurzame energieproductie (zonnepanelen, warmtekrachtkoppeling, ...). 4% van de bedrijven deed recent reeds effectief investeringen op dit vlak.

Besparingen op vlak van <u>energiekosten</u> (% toepassing bij <u>totaal</u> van bevroegde bedrijven)	
23%	bewustmaking van het personeel mbt zuinig energiegebruik
12%	verandering van werkorganisatie om energiekosten te besparen
12%	nieuwe onderhandelingen met energieleveranciers
9%	onderzoek investeringen o.v.v. duurzame energie (zonnepanelen, wkk, ...)
7%	investeringen op vlak van energiebesparende maatregelen
4%	effectieve investeringen o.v.v. duurzame energie

Andere acties die door de Limburgse bedrijven werden genomen **naar aanleiding van de economische crisis** zijn in de eerste plaats een veel nauwere opvolging van het aankoop- en voorraadbeleid (56% van de bedrijven), het actief op zoek gaan naar nieuwe markten (45%), het aanpassen van de prijzenpolitiek (1 op 3) en een striktere evaluatie van klanten naar kredietwaardigheid (29%). Een kwart van de bedrijven geeft aan beslist te hebben om te stoppen met bepaalde minder winstgevendende producten, diensten of klanten.

Zo'n 20% van de Limburgse bedrijven heeft nu zelfs **inspanningen op vlak van innovatie** opgedreven. 1 op 5 bedrijven zoekt ook actief naar samenwerkingsvormen met andere bedrijven.

Andere acties n.a.v. de economische crisis	
56%	nauwere opvolging aankoop- en voorraadbeleid
45%	opzoeken nieuwe markten
33%	aanpassing prijzenpolitiek
29%	evalueren van klanten op basis van kredietwaardigheid
26%	stoppen met bepaalde minder winstgevendende producten, diensten en/of klanten
21%	zoeken naar samenwerkingen met andere (complementaire) bedrijven
20%	extra investeringen in innovatie
13%	aanvragen subsidies en/of premies
12%	we hebben geen andere maatregelen genomen
5%	schaalvoordelen zoeken via overnames

Tenslotte peilden we **in hoeverre het bedrijf reeds een begin van heropleving voelt** en vroegen we naar de **verdere besparingsplannen** van de bedrijven. Hieruit blijkt dat nagenoeg de helft van de Limburgse bedrijven nog geen begin van economische heropleving voelt. 44% stelt een weliswaar eerder beperkte heropleving gewaar te worden. Slechts 7% van de bedrijven durft spreken over een heropleving "in belangrijke mate".

Hoe sterk voelt u op dit moment in uw bedrijf een mogelijk begin van economische heropleving?				
SECTOR	niet	eerder beperkt	in belangrijke mate	zeer sterk
Bouw	47%	48%	5%	0%
Detailhandel	48%	48%	2%	2%
Diensten	45%	46%	8%	1%
Groothandel	48%	36%	12%	3%
Productie	53%	39%	6%	2%

AANTAL WN.	niet	eerder beperkt	in belangrijke mate	zeer sterk
minder dan 5	53%	39%	5%	3%
5-9	45%	54%	1%	0%
10-19	42%	49%	7%	1%
20-49	37%	47%	14%	1%
50-99	59%	32%	7%	2%
100-249	53%	40%	8%	0%
250-499	63%	34%	3%	0%
meer dan 500	48%	48%	3%	0%
TOTAAL	48%	44%	7%	1%

Voor de komende drie maanden blijven dezelfde besparingsmaatregelen voorop staan bij de Limburgse bedrijven, zij het in iets mindere mate. Zo wil 37% de leveranciersrelaties verder aanscherpen en voorziet 32% (verdere) besparingen op het vlak van de personeelskosten. 3 op de 10 bedrijven houdt ook wat betreft materiële investeringen de knip verder op de beurs. Daartegenover stelt 26% voldoende besparingsmaatregelen te hebben genomen en geen verdere acties meer te voorzien.

Verdere besparingsacties in de komende drie maanden:	
37%	herbekijken / heronderhandelen leveranciers
32%	personeelskosten
29%	materiële investeringen
26%	we nemen geen verdere acties meer
24%	energiekosten
19%	kosten marketing en communicatie
18%	automatisering van een aantal taken
15%	uitbesteden van niet kern-taken
13%	creëren schaalvoordelen
5%	kosten voor onderzoek en ontwikkeling (innovatie)

Het duidelijk betere POL-cijfer van oktober bevestigde dat volgens de Limburgse ondernemers het dieptepunt van de crisis hopelijk achter ons ligt. **Voorzitter Luc Cardinaels van VKW Limburg:** "We hopen inderdaad dat het herstel echt is ingezet en de heropflakking meer blijkt te zijn dan het aanvullen van de geslonken voorraden. Het is erg verheugend vast te stellen dat de Limburgse bedrijven snel en accuraat actie ondernomen hebben om zich te wapenen tegen de crisis en ook proactief reageren om de toekomst voor te bereiden. Maar dat de crisis nog niet achter de rug is, is ook duidelijk. Een aantal bedrijven heeft via concrete ingrepen de moeilijke periode tot hertoe weten te overbruggen. Maar wanneer zij aankijken tegen een omzetriveau dat nog een hele tijd verder beduidend lager zal liggen, zijn meer structurele ingrepen niet langer vermijdbaar."